

LECTURA CA EXPERIENȚĂ MULTISENZORIALĂ ȘI COMUNITARĂ: INIȚIATIVE DE PROMOVARE A LECTURII LA BIBLIOTECA „LIVIU REBREANU”

Lina IFTODI
Valentina ȚÎRA

Rezumat:

Într-un context marcat de transformări digitale și de schimbarea continuă a preferințelor utilizatorilor, lectura rămâne atât o provocare, cât și o misiune fundamentală pentru bibliotecile publice. Această comunicare prezintă inițiativele de promovare a lecturii desfășurate la Biblioteca „Liviu Rebreanu”, care valorifică lectura ca experiență multisenzorială, interactivă și incluzivă.

Cluburile de lectură destinate copiilor (*O tură prin lectură*), adolescenților (*Clubul Tinerilor literați*) și seniorilor (*Clubul Seniorii*), transformă lectura într-o activitate atractivă, relevantă și accesibilă tuturor vârstelor. Perioada pandemică a determinat biblioteca să-și extindă spațiile de interacțiune prin medii digitale, intensificând utilizarea tehnologiei și a componentelor senzoriale pentru a menține interesul activ pentru lectură – demers pe care îl continuăm și în prezent, prin podcasturi educative, povești digitale și biblioteci virtuale.

Cuvinte-cheie:

lectură multisenzorială, lectură digitală, promovare a lecturii, club de lectură, bibliotecă modernă, comunitate de cititori, patrimoniu literar.

Abstract:

In a context marked by digital transformation and the continuous change in user preferences, reading remains a challenge and a fundamental mission for public libraries. This article presents the initiatives carried out by the „Liviu Rebreanu” Library to promote reading as a multisensory, interactive and inclusive experience.

Reading clubs for children (A Tour through Reading), teenagers (Young Literates Club) and seniors (Seniors Club) transform reading into attractive, relevant and accessible activity for all ages. The pandemic period made the library to expand its interaction spaces in digital media, intensifying the use of technology and sensory components to maintain active interest in reading - approach to continue nowadays through educational podcasts, digital stories and virtual libraries.

Keywords:

multisensory reading, digital reading, reading promotion, reading club, modern library, reading community, literary heritage.

Într-o epocă în care tehnologia redefinește modurile de accesare a informațiilor, iar preferințele utilizatorilor se schimbă constant și radical, lectura rămâne, pentru bibliotecile publice, nu doar o provocare, dar și o misiune fundamentală, imperativă. Biblioteca „Liviu Rebreanu” își asumă acest rol cu responsabilitate și creativitate, transformând lectura într-o experiență interactivă, multisenzorială și comunitară.

Chiar dacă lectura din cărți devine tot mai greu de încurajat, într-un context global dominat de tehnologie și de forme moderne de divertisment care captează rapid atenția, numărul cititorilor rămâne la nivel înalt în fiecare an. Evoluția tehnologiilor nu a ocolit bibliotecile, dimpotrivă, aceasta se reflectă în activitățile desfășurate atât în spațiul fizic, cât și în cel virtual. Acest lucru se remarcă prin diversificarea serviciilor, prin inovație și accesibilitate. Biblioteca reușește să atragă utilizatorii de toate vârstele, devenind spații prietenoase,

adaptate nevoilor actuale și integrate firesc în viața cotidiană.

Biblioteca „Liviu Rebreanu” vine mereu cu inițiative de promovare a cărții, valorificând lectura ca experiență multisenzorială, interactivă și incluzivă. O prioritate pentru bibliotecă este cultivarea gustului pentru lectură la toate vârstele, promovând-o ca alternativă pentru consumul excesiv de ecrane.

Pentru a răspunde la întrebările: *Cum atragem utilizatorii spre carte? Care sunt aceste inițiative?*, aducem exemple concrete în continuare.

Cluburi de lectură

Clubul O tură prin lectură

Scopul clubului este promovarea și susținerea interesului pentru lectură în rândul copiilor cu vârsta cuprinsă între 5 și 10 ani.

Obiectivele propuse sunt:

- Să cunoască autori de talie națională și internațională, precum și titluri de cărți pentru copii ale autorilor vizați;
- Să lectureze cărți în funcție de interesele proprii;
- Să identifice și să valorifice elementele artistice, literare și morale din lecturile parcurse;
- Să reproducă artistic și/sau să teatralizeze fragmente din cărțile citite.

În cadrul activităților clubului sunt aplicate metode precum lectura interactivă și cu voce, jocurile de rol, dramatizarea poveștilor, utilizarea păpușilor și teatrul de umbre. Copiii participă activ, ascultând, interpretând și discutând povești, ceea ce contribuie la dezvoltarea limbajului, a gândirii critice și a empatiei. Activitățile sunt concepute pentru a transforma lectura într-o experiență captivantă, care stimulează imaginația, implicarea și bucuria de a citi.

Clubul Tinerilor literați

Tinerii de astăzi sunt tot mai atrași de mediul digital, de rețelele sociale și de conținutul rapid, în format vizual. În acest context, cartea tipărită sau lectura în sine poate părea o activitate depășită,

plictisitoare, neatractivă. Cu toate acestea, lectura rămâne un instrument esențial pentru dezvoltarea personală, intelectuală și emoțională a tinerilor. De aceea este important să readucem lectura în centrul preocupărilor tinerilor, nu ca o obligație școlară, ci ca una din plăcerile procesului descoperirii de sine. Pentru a încuraja acest proces, a fost creat Clubul *Tinerilor literați* cu scopul de a promova interesul pentru lectură în rândul tinerilor.

Obiective:

- Să lectureze o carte sau o listă prestabilită de cărți;
- Să pună la discuție și/sau dezbateră subiectul, personajele, evenimentele și alte elemente literar-artistice;
- Să dezvolte competențe de interpretare a textelor literare;
- Să concureze între ei în cadrul evenimentelor competitive.

Beneficiari: Tineri cu vârsta 11-20 ani.

Partenerii implicați: Liceul Teoretic „George Călinescu”, Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza”, Liceul Teoretic „Mihail Lomonosov”.

În cadrul clubului organizăm întâlniri cu personalități din domeniul culturii și artei, discuții și dezbateri pe teme literare sau inspirate din cărți, precum și ateliere de lectură. Un loc aparte îl ocupă *ringurile intelectuale*, care stimulează competiția de idei, dezvoltă argumentarea logică și pun în valoare potențialul intelectual și creativ al tinerilor, și *medalioanele literare*, dedicate evocării unei personalități literare prin conturarea portretului său, a trăsăturilor definitorii și a sensurilor profunde ale vieții și operei acesteia.

Pentru a menține interesul și a integra mijloace moderne de comunicare, folosim platforme interactive online (Kahoot, Canva, Slido etc.) și gadgeturi (telefoane, tablete, laptopuri, unități de prezentare vizuală) – pentru a adăuga dinamism și atractivitate activităților.

Toate aceste evenimente contribuie la dezvoltarea unei relații autentice cu lectura și la formarea unei comunități de tineri cititori activi, implicați și curioși.

Inițiativa are un impact amplu și profund atât la nivel individual, cât și comunitar. Participanții își dezvoltă creativitatea, capacitatea

de exprimare, spiritul critic și atenția la detalii, devenind mai încrezători în propriile idei și mai implicați în viața culturală. În același timp, activitățile favorizează colaborarea între generații, schimbul de experiențe și creșterea inteligenței colective, astfel contribuind la formarea unei comunități unite, active și cultivate, care prețuiește lectura și valorile culturale.

Clubul Seniorii

Clubul *Seniorii* este un spațiu cultural și recreativ dedicat persoanelor cu vârsta 50+, care își propune să stimuleze atât activitatea fizică, cât și cea socială, într-un cadru deschis, prietenos și nediscriminatoriu. Activitățile, adaptate nevoilor și intereselor participanților, includ evenimente cultural-artistice, întâlniri cu scriitori și sesiuni de lectură, unde fiecare participant își poate alege cărți în funcție de preferințe. Componenta de lectură are un rol esențial, încurajând seniorii să descopere sau să redescopere plăcerea cititului, să împărtășească impresii și să participe la discuții pe teme literare, contribuind astfel la dezvoltarea intelectuală și combaterea izolării. Prin atmosfera caldă și interactivă, clubul consolidează legăturile dintre membri, îi ajută să se simtă apreciați și valorizați și le oferă oportunitatea de a rămâne activi cultural în cadrul comunității.

Întâlnirile cu scriitorii aniversari reprezintă ocazii speciale nu doar pentru a dialoga direct cu autorii îndrăgiți, ci și pentru a le celebra creația prin recitaluri de poezie și cântec, scenete și alte momente artistice. Aceste evenimente, desfășurate în format fizic, oferă publicului șansa de a cunoaște îndeaproape creația și activitatea scriitorilor autohtoni, precum și de a-i cunoaște în persoană.

O altă inițiativă specială pentru anul 2025 este Maratonul poetic *Un an cu poezia lui Mihai Eminescu*, care presupune recitarea sau citirea expresivă a unei poezii din creația lui Mihai Eminescu, înregistrată într-un video, postat ulterior pe canalul de YouTube și pagina de Facebook a Bibliotecii „Liviu Rebreanu”. Videourile cu cele mai multe vizualizări, aprecieri și comentarii sunt premiate.

Valorificarea operei scriitorului Liviu Rebreanu

Deoarece biblioteca noastră îi poartă numele, este firesc să valorificăm activ și responsabil patrimoniul literar al scriitorului Liviu Rebreanu. Deși scriitorul este, în general, cunoscut în rândul publicului larg, doar câteva dintre lucrările sale au o notorietate reală. Din acest motiv, ne-am propus să aducem în prim-plan cărți care îl valorifică pe autor din perspective diverse, însoțite de decoruri tematice, în care se reflectă esența fiecărei opere.

Pentru a susține această inițiativă, am creat grupul public „Liviu Rebreanu – creator de destine” pe pagina noastră de Facebook, precum și o pagină dedicată – „Liviu Rebreanu”, pe blogul bibliotecii. Prin aceste platforme promovăm atât scrierile, viața și activitatea sa, cât și curiozități, reinterpretări, critică literară, recomandări și alte materiale inspirate din universul literar al scriitorului.

De asemenea, pe canalul nostru de YouTube, în *playlistul LIVIU REBREANU – a dat vieții o operă și operei o viață*, pot fi ascultate podcasturi, vizionate povești digitale și alte materiale inspirate din opera scriitorului, menite să ofere o mai bună înțelegere și apreciere a creației sale.

Biblioteca „Liviu Rebreanu” are propria revistă, intitulată „REBRENIANA”. Primul număr al acesteia a fost dedicat în întregime romancierului, iar în numerele următoare se regăsește constant câte un articol rezervat evocării vieții și operei sale. Totodată, organizăm diverse activități dedicate scriitorului, precum medalioane literare, prezentări de carte și discuții, cu scopul de a promova și aprofunda opera sa, care a abordat o varietate de teme – social-rurală, psihologică, erotică, politică, a explorat diferite formule estetice, cristalizate inițial în nuvelistică și dezvoltate ulterior în romane.

O altă oportunitate oferită utilizatorilor este lectura în format digital. Perioada pandemică a determinat biblioteca să-și extindă spațiile de interacțiune în mediul online, valorificând tehnologia și elementele senzoriale pentru a menține activ interesul pentru lectură – un demers pe care îl continuăm și astăzi prin:

- *povești digitale*, care îmbină elemente vizuale și auditive într-o experiență interactivă și captivantă;
- *biblioteca virtuală*, cu cărți în format PDF, ce pot fi lecturate online sau descărcate pentru citire offline, pe un suport digital (telefon, tabletă, laptop sau computer);
- *podcasturi educative*, concepute cu scop educativ și ghidate de un principiu simplu: să fie accesibile oriunde se află părinți cu copii, fie acasă, în mașină, în transportul public sau în orice alt spațiu potrivit pentru ascultare.

Biblioteca utilizează, de asemenea, *metode tradiționale și inovatoare de promovare a lecturii*, printre care se numără:

- **Expozițiile de carte creative**, care ocupă diverse spații în sălile bibliotecii și sunt concepute cu un decor atractiv, menit să stimuleze interesul pentru lectură. Elementele decorative pun în valoare cărțile și reflectă cât mai relevant tematica fiecărei expoziții, aducând un suflu inovativ în abordare. Cele mai apreciate expoziții au fost: *Cărți MARI pentru buzunare MICI*; *La mulți ani, Moldova*; *Întâlnire pe nevăzute cu o carte, MAREA lume a cărților*; *INTRĂ în joc... CITEȘTE*; „*Pâinea noastră cea de toate zilele...*”; *Halloween printre pagini*; *Magia creioanelor colorate* etc.

- **Recomandările personalizate de carte**, realizate individual în conformitate cu conținutul cărților, îi îndeamnă să le răsfoiască și chiar să se concentreze, fugitiv, asupra lecturii. Titlurile care au atras atenția publicului sunt: *Oamenii fericiți citesc și beau cafea* de Agnes Martin-Lugand, *Grădina de sticlă* de Tatiana Țibuleac, *Colecționarul* de John Fowles; *Valsul florilor* de Yasunari Kawabata; *Zuleiha deschide ochii* de Guzel Iahina; *Toamna* de Ali Smith; *Fiica negustorului de mătase* de Dinah Jefferies; *Arsă de vie* de Marie-Therese Cuny Souad etc.

- **Decorurile originale**, realizate în spațiul bibliotecii, pentru a crea o atmosferă plăcută și o conexiune mai specială cu utilizatorii. Biblioteca amenajează spațiile cu elemente vizuale și ambientale care susțin tematica lecturilor sau a evenimentelor, de exemplu, decoruri ce evocă atmosfera specifică unei teme, unui gen literar sau

unei perioade istorice, pentru a oferi o experiență mai captivantă și imersivă.

La organizarea activităților, punem accent pe atractivitatea vizuală și senzorială, așa cum s-a evidențiat în cadrul programului *Provocarea verii*. Temele, diverse și interesante, au stimulat interactivitatea prin elemente vizuale și kinestezice, atingând obiective precum sporirea interesului pentru lectură, crearea unui spațiu care să incite curiozitatea și să faciliteze interacțiunea directă cu tema zilei. Toate aceste eforturi contribuie la crearea unor contexte noi de interacțiune cu lectura, stimulând implicarea activă și facilitând conexiuni între cititori, teme actuale și opere literare valoroase.

Experiența multisenzorială în lectură reprezintă o abordare care implică activarea simultană a mai multor simțuri, depășind astfel simpla percepție vizuală a textului scris. Aceasta transformă lectura într-un proces complex și captivant, care implică cititorul nu doar intelectual, ci și senzorial și emoțional:

- Simțul auditiv este stimulat prin audiții, podcasturi sau cărți audio, care aduc textul mai aproape de ascultători prin vocea naratorului, creând o legătură puternică cu opera;
- Simțul tactil este antrenat prin manipularea fizică a cărților, a materialelor cu texturi variate și a obiectelor tematice asociate lecturii, ceea ce crește legătura cititorului cu conținutul;
- Simțul vizual se activează prin decoruri tematice, ilustrații, expoziții și materiale vizuale care susțin și amplifică mesajul lecturii;
- Simțul olfactiv poate fi folosit pentru a crea o ambianță specifică, evocând anotimpuri, locuri sau stări descrise în carte.

Pe lângă acestea, utilizarea materialelor, precum flipchart-urile, posterele realizate spontan, desenele, experimentele și jocurile facilitează o implicare practică și participativă, transformând lectura într-un proces memorabil și plin de sens.

Impactul pe segmentul lectură se reflectă prin creșterea semnificativă a împrumuturilor în cadrul expozițiilor tematice și prin feedbackul pozitiv primit de la tineri, care afirmă că activitățile îi moti-

vează să citească și să se dezvolte atât intelectual, cât și emoțional, evidențiind, totodată, creativitatea și cooperarea în stimularea interesului pentru cărți. De asemenea, seniorii beneficiază de un spațiu valoros pentru socializare activă și culturală. În plus, podcasturile și biblioteca digitală au extins considerabil accesul, ajungând la un public larg și divers, depășind astfel limitele fizice ale filialei.

Inițiativele noastre – de la decoruri, expoziții multisenzoriale, ateliere creative și concursuri de lectură, până la cluburi de lectură, adaptate pentru cele trei categorii de vârstă – demonstrează cum o bibliotecă modernă devine un spațiu transformațional. Lectura nu mai este doar un act solitar dictat de un program prestabilit din exterior, ci un proces dezirabil, interactiv, memorabil și util, integrat activ în viața comunității.

Toate aceste metode de promovare și stimulare a lecturii au trecut cu succes testul experienței și al impactului asupra utilizatorilor. Ele s-au dovedit a fi eficiente și valoroase, permițând o gestionare și canalizare precisă, în funcție de interesele și circumstanțele de moment, cu alte cuvinte, s-au adaptat nevoilor reale ale societății în contexte diverse.